

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISE SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 300.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 37.

Šibenik, 16. rujna 1922.

God. II.

Pouzdani sastanak Hrv. Pučke Strake u Šibeniku.

Dr. Dulbić o radu poslanika HPS. — Važne izjave o agrarnom pitanju i kongresu u Zagrebu. — Za promjenu režima.

U srijedu večer, 13. ov. mja, nar. poslanik dr. Ante Dulbić održao je uspješni pouzdani sastanak u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“. Sastanak je bio vrlo dobro posjećen, osobito sa strane težaka, i ako savzan na brzu ruku i u nezgodno doba. Bilo je prisutnih preko 200 osoba, tako da se brzo napunila dvorana. Mnogi su ostali na vratima i u hodniku.

Kod rasprave o proračunu uspjelo mu je da spasi 3 milijuna dinara za Dalmaciju, koja su joj htjeli oti. Nije zaboravio ni ribare, pak je na njegov prijedlog ukinuta trošarina na karbur.

Prelazi na pitanje prehrane. Netom su počele stizati vijesti o gladi i ugroženoj prehrani u Dalmaciji, pismenom je predstavkom upozorio na to i min. soc. politike i min. poljoprivrede. Obecali su pomoć, ali je do danas nema. Nije ni kasnije sustac. Upozorio je namjesništvo u Splitu, predsjedništvo stranke obratilo se predstavkom Upravi Zadrudnog Saveza, u Splitu. Tražilo se od Vlade, da se narod uposlji kod javnih radnja. Zalostan je, da se dosad u tom pogledu nije ništa učinilo. Govori o pitanju organizacije, kad dode hrana. Podvrgava oštroj kritici partizansku organizaciju prehrane i rad mjesne aprovizacije bez ikakve kontrole i ko-

risti za narod. S narodnim novcem baratali su, kao da je njihov. On je za to, da se aprovizacija povjeri odborima najboljih ljudi iz sviju stranaka pod kontrolom općine i poglavarstva.

Pitanje agrara.

Govori zatim o pitanju agrara. Ističe, kako pri rješavanju ovoga pitanja morala bi se imati pred očima ova dva glavna cilja: 1. da se ukloni bijeda težaka; 2. da se poboljša proizvodnja, što se obično ima malo na pameti. Spominje, kako su naši ljudi još prije rata nastojali oko postepenog otkupa težaka. Pregovori glede otkup a općinske zaklade Andreis i Tijesnoga bili su već dovedeni kraju, da ih nadošli rat nije omeo.

Iza rata nadošle su druge prilike: agitacija u smislu potpunog oslobođenja težaka. Lani je bila osobito žestoka, kad su i same vlasti počele težacima šaputati na uho, da se ne da dohodak. Pomislio je tada, da vlast misli urediti to pitanje. Stoga je pismeno tražio od namjesništva, da javnim oglasom obznani narod, da ne daje dohodak. Vlada to nije htjela učiniti po uputama iz Beograda. Po tome je zaključio, da se radi o prevari. Sad je nastala još veća agitacija. On je neprestano forsirao, da se to pitanje zakonom riješi. Ministarstvo je napokon izradilo i neku zakonsku osnovu. Prigodom izjave ministra Miletića o toj osnovi u financ. odboru on je u prisustvu zemljoradnika Lazića i Franića pobijao načela, po kojima ministar za agrarnu reformu hoće da riješi ovo

tako važno pitanje. Njegov je dalji govor bio javan, pa ga je svatko mogao kritizirati. No nitko toga nije učinio. Zemljoradnički poslanik Franić govorio je iz njega i nije našao da što primjeti. On izjavljuje, da je za fakultativan otkup, tako da se težak može da otkupi u svako doba, kad bude smatrao, da je zgodnije. Zakonska osnova naprotiv hoće, da se težak otkupi kroz 6 mjeseci, iza kako zakon stupa na snagu. Tome se on odlučno protivi, jer tada svaki otkup postaje iluzornim. Osim toga on je za to, da se dobrostojećim težacima sami otkupe, a ne državnim sredstvima. Državi ne pada zlato iz oblaka, nego ona pobire novac od naroda putem poreza i drugih nameta, pa nije pravo ni pošteno, da maleni, siromašniji težak plaća za otkup dobrostojećeg. Osuđuje vladu, što nije dosada zakonom uredila pitanje agrara, nego je našla shodnim, da zadnjom naredbom baci težake u žvale advokata, da se moraju pravdati, trošiti i umesti. On je opefotavano tražio zakonito uredenje agrara u uvjerenju, da je i loše uredenje bolje od ovoga današnjeg nesrednog stanja, koje je našu zemlju dovelo na rub propasti. Ističe dalje, da pitanje agrarne reforme nije tako lako riješiti, kako si neki zamišljaju. Ne radi se o isključivo unutrašnjem pitanju, nego su po srijedi i obziri međunarodne naravi, o kojima vlada mora da vodi računa.

Neki vikači himbeno i potajno hoće da ga čak osumnjiče glede držanja u agraru. On je sve uradio, da se stvar pravedno i pošteno riješi. Ako nije uspio, nijesu ni drugi. On je član opozicije, a ne član vlade, da može da stvara odluke. Inače primjećuje, da je i nepravdno, što neki traže od njega, da kusa kašu, što su je oni skuhal, ali obećaje da će se on ipak i dalje zauzeti za pravedno i zakonito uredenje ovoga pitanja.

Htio je da govori još o nekim važnim ekonomskim i političkim pitanjima. Radi poodmakla vremena osvrće se ipak još na zadnji

Kongres javnih radnika u Zagrebu.

Kad je pročitao izvještaj i rezolucije toga kongresa, spontano mu se izvinnuo usklik: **Bolje ikad, nego nikad!** Jedno je ipak važno i za nas utješno, da je taj kongres sjajna zadovoljština i priznanje politike Pučke stranke te neumornog rada i odlučne borbe njezinih poslanika. Što se isticalo na tome kongresu, to su naši ljudi isticali od prvog početka, što se traži u rezolucijama, to su naši ljudi tražili, za to se borili još u konstituantu, pa do danas ustrajno i neustrašivo. S tom razlikom, da su naši ljudi bili mnogo jasniji i odlučniji i bez kakvih rukavica prema režimijama. Tako je zanimivo, da se na zborovanju samo jednom čula riječ „revizija ustava“ i da se vrlo nejasno

Šibenska aprovizacija.

Vlada je stavila na raspoloženje šibenskoj općini 13 milijuna kruna za aprovizaciju cijele sjeverne Dalmacije, a to još u ožujku ove godine.

Potom bi aprovizacija morala da danas ima ili 13 milijuna kruna ili hrane na skladištu u odgovarajućoj visini potrošenog novca. No naša aprovizacija, koja se nazivlje „Okružna Zajednica“, nema izgleda, ni jedno ni drugo. Međutim je glad već počeo da mori narod u općini, a zalih hrane nema. Sa nezatnom ovom svotom mogto se već dosad da nabavi i u Šibenik dovede oko 100 vagona kukuruza.

Pitamo, gdje je, u što je potrošen taj uovac? Na ovo moramo da dobijemo odgovor. Kad je općina primila aprovizaciju, domišljati ljudi osnovali su neku „Okružnu banku“. Poznato nam je, da ni polovica dioničara nije uplatila dionice, tako da ta banka može da raspoloži najviše sa dvjesto hiljada dinara, s kojim iznosom danas jedan novčani zavod ne može ni da se makne.

Isti su ljudi u „Okružnoj banci“ i „Okružnoj Zajednici“. Kad se prigovaralo, da zajednica prodaje kafu,

šećer, nulericu, pirinač i t. d., što nije smjela da čini, onda gospoda na upravi šapuću, da je to trgovina banke, da ona to kupuje svojim novcem. Ovo nije istina. Tu se radi novcem aprovizacije na štetu naroda.

Zašto vlast trpi, da se šire grozne glasine u pogledu aprovizacije? Kažu, da je neki stručnjak pregledao njen rad i da je rezultat pregledbe porazan. Pitamo, zašto se ne iznesu javno podaci, zašto se ne razvrge zajednica? Jasno je, da banka radi novcem aprovizacije. Govori se o propasti 3, vagona hrane; pokazuje se prstom na trgovce, koji prodavaju poskupljenu hranu aprovizacije; govori se o položaju kod talijanske banke i t. d.

Vlada mora da pročisti ovo pitanje i da javno iznese stanje stvari. Misle li gospoda od vlade, da je malo govora i nezadovoljstva radi korupcije, strančarstva, špekulanstva? Zar treba da se i kod nas nezadovoljstvo sve to više širi.

Narod je već gladan, treba mu pomoći, a ne zarjarivati ga do bijesa radi špekulacije i strančarstva pojedinaca.

Izvjescuje zatim o svome radu i radu svojih drugova u Narodnoj Skupštini. I ako je težak bio njihov položaj, kao opozicione stranke, to ipak nijesu sustali ni čas, a da nijesu uvijek najspremnije zauzimali se i štitiili prava i interese naroda. Taj njihov rad ticao se gospodarskih i političkih pitanja.

Izvjescuje najprije o gospodarskom radu. Zauzimao se za izvoz vina. Osobnim posredovanjem, putem štampe i prijedlozima u raznim odborima držao je budnim to pitanje, dok nije uspio, da se barem dijelom ublaži velika ovogodišnja kriza u prodaji vina. Nije mogao da uspije i u tome, da se iz pokvarenog vina dozvoli slobodno pečivo rakije. Iza kako mu je uspjelo, kako je već poznato, da odstrani pogibelj trošarine na vino, nadošla je opasnost: trošarine na grožđe i mast, što se uvede u grad. U financijskom odboru je proti njoj digao upravo galamu i najoštrije ustao tako, da nije prodro taj prijedlog.

Dotiče se zatim pitanja saobraćaja i željeznica, o komu se svašta laže. Njegov je mišljenje, da se traži dogradnja Ličke željeznice, za koju se hoće i mnogo manje vremena i

i neodređeno govorilo o tako potrebitoj autonomiji. Ako je taj pokret iskren i otvoren, on ga pozdravlja i želi obilno uspjeha. Suvišno je da apeliraju na našu stranku, koja se od svog osnutka najodlučnije borila proti današnjem režimu za konsolidaciju naše narodne države i blagostanje naroda. U toj borbi, kao i dosad, tako i odsad ona će ustrajati i naći se zajedno sa svima ljudima dobre volje do konca, do pobjede, dok se ne sruši današnji truli, nesposobni i nesnosni režim. Želi da to bude što prije.

Završujući ovaj svoj dugi i lijepi govor zahvaljujući svima prisutnima; koji mu pljeskanjem i oduševljenim klicanjem daju izraza svom pristajanja u odbranu Hrv. Pučke Stranke i u odobravanju i priznanju neumornog

rada njegovog i ostalih poslanika HPS.

Za njim je još govorio g. V. Kulić. Snažnijim riječima kritizira korupciju i raspikućstvo režima, proti čemu moramo svi biti kompaktni. Govori o varanju i demagogiji zemljoradničkih vikača. Ističe sposobnost i poštenje i nesebičnost dra Dulibića, kojemu i sami protivnici pa i zemljoradnički vođe priznaju i dive mu se. Dru Dulibiću stavlja na srce pitanje prehrane i pitanje što bolje prodaje vina. Govorio je još vrlo zgodno o mnogim važnim pitanjima. Na koncu u ime svih prisutnih najsrdačnije zahvaljuje dru Dulibiću na dosadašnjem radu. Završuje sastanak poklikom: Živla Hrv. Pučka Stranka! Živio dr. Dulibić, koji prihvatite svi prisutni.

Pribećević u agitaciji....

Kukavni doček u Benkovcu. — Radikali uz Pribećevića. — U znaku srpskih zastava. — „Svi opozicionalci - protudržavni!“ — Prijetnje i obećanja.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

BENKOVAC, 2. rujna.

Ministar Pribećević došao je i u Ravne Kotare poslije neuspjeha u Splitu i Šibeniku, a i u ostaloj Dalmaciji. U Benkovac stigao je on i dr. Jovan Krstelj dneva 2. t. mj. Uza svu agitaciju po selima, da dolaze dijeliti hranu, da će u svemu oni uslišati želje naroda i t. d., dočekalo ih je kraj poglavarstva oko stotinu osoba. To su bili benkovački radikali, po nekoliko pravoslavnih seljaka iz okoline, a ostalo su bili znatiteljci. Na dočeku, a i prigodom govora odobravalo mu je ono dvadesetak radikala. Hrvati su se držali pasivno. Pri samim govorima bilo je na zboru, pred općinom najviše dvjesto ljudi: stotinjak Srba, a ostalo su bili znatiteljci, koji su po privatnom poslu došli u Benkovac, te došli da slušaju ministra „jake ruke“.

Radikali su bili okitili svoje stanove samo srpskim zastavama, a par „demokrata“ Hrvata stavili su jugoslavenske zastave. Na zboru su bila i dva Hrvata trgovca, koji iz straha uđuše u „jedino spasavajuću stranku“.

Ministar Pribećević slavio je centralistički režim, jer da samo u takvom režimu svaka pokrajina i mjesto može naći riješenje svojih pitanja u Beogradu. U svom govoru proglasio je sve one, koji su protiv režima, da su protudržavni, separatisti i izdajnici, koji da vode akciju rušenja države. Objednio je sve opozicionalne stranke s austrijanstvom. Osobito je napao na Pučku Stranku i njezin zahtjev za autonomijama, te je u zvijezde kovao centralizam, iz kojega i potječe sve zlo

u ovoj državi. Nitko ne traži da Dalmacija bude autonomna država. Mi tražimo autonomiju Dalmacije i ostalih pokrajina. Pribećević je ipak nabacio gornju tvrdnju.

Današnji režim identificirao je s državom, a sve one, koji su protiv režima i ovakvog uređenja države, proglasio je izdajnicima i rušiteljima države. Istakao je, da je zgazio komuniste, a da će i autonomistima odsjeći glavu, jer da je to hidra.

Govorio je uopće onako, kako bi govorio svaki Srbin, bio on radikal ili demokrat, pa njegov govor naći će samo na osudu svih Hrvata-katolika u ovome kraju. Prijetio je nasiljima, a naglasio, da će država u ovoj bijedi pomoći narodu jedino uz uvjet, da ne sluša „separatiste“. Dakle: budi uz režim, pak ćeš sve dobiti!

Prigodom dolaska Pribećevića napao je javno benkovački radikal Uroš Dimitrović na vrlag pristašu Hrvatske Pučke Stranke don Matu Klarića, te ga udario. Sve u znaku nasilja i terora!

Pribećevićev napadaj na Hrvatsku Pučku Stranku ne će upaliti! Ona će još življe i jače učvrstiti svoje redove u borbi za pobjedu ravnopravnosti i slobode i za zaštitu hrvatske i pučke misli.

Svi svijesni Hrvati-katolici okupit će se pod barjakom Hrvatske Pučke Stranke, koja vojuje za ravnopravnost protiv hegemonije i nasilja pod lozinkom: „Za hrvatstvo, križ i plig“

Teške prilike našeg radništva.

Smrt radnika. — Nečovječni postupak i nehaj poslodavaca. — Spas radništva u solidnoj organizaciji.

Prošlih dana u ovdajšnji bolnici umro je: Bračić Ivan iz Oklaja. Bio je radnik na centrali Manojlovac. Nesretnim slučajem posrnuo je, i puška, koju je držao na ramenu. Jer je bio stražar po noći, opali, i sasu mu sačmu u rebra. Na glas nesreće, sletiše se radnici da pomognu nesrećenome drugu. Prva pomoć bila mu je pružena velikim nehajem sa strane centrale, jer za rane mu povezati, centrala ili nije imala, ili nije htjela imati, ono što bi za svaki slučaj i vazda morala imati, a to su obavio za ranjenika, već za povezati mu rane raskidaše s njega košulju, ter gola i krvava uvališe ga u prosta kola, te ga odpraviše u Šibenik.

Ranjeni Bračić putovao je s Manojlovca do Šibenika od jednog sata poslije ponoći do deset sati u večer, u groznim mukama. Pred dva dana umro je u ovdajšnji bolnici, a da Sušid nije bio kadar da omome poštenome radniku dade ni jedne daske, da mu se napravi lijes. Smrt koja je Bračića pokosila u najgroznijim mukama, bolno je dirnula sve one, koji su ga poznavali, jer je pokojni Bračić bio plemenita duša, cvijet od čovjeka.

Strašni nehaj sa strane centrale u Manojlovcu, mora se osuditi kao najnečovječiji postupak sa p. kojim Bračićem. Put, koga je u kolima za dvadeset i jedan sat prevaživao u groznim mukama onaj nemili izranjeni

čovjek, može se za jedan sat prevažiti sa automobilom.

Sušid, koji ima na raspolaganje automobile i za..... nije ga mogao imati za jednog poštenog radnika, koji je u njegovoj službi izgubio svoj život!?

Zašto nije centrala s Manojlovca kod Sušida u Crnici, telefonski zatražila automobil i liječnika? Zašto se ovaj plemeniti čovjek morao ovako nehumanitarno zapušiti? Dokle će se ovako neprijateljski, sa strane tudinaca, a u našoj kući, postupati sa našim ljudima?

Naši ljudi umiru za tuđinski kapital, a da im se u smrtnoj pogibelji ni prva pomoć ne pruža, a kad im se i pruži, to se čini sa jednim nehajem, toliko, da se zamažu sljepcima oči!

Zato radnici, na okup! Organizirajte se! Ne dajte da tuđinci isisavaju vašu krv, i vašu mladost, za onu mršavu paru, što vam se baca kao milost s milijarderskog stolca!

Vi niste niti plaćeni niti osigurani. Iza vaše smrti vaše žene i vaša djeca ostaju nasred puta, a da se na nje i ne osvrne okrutna gavanova duša.

Strašna smrt vašega druga neka vam bude opomenom. Ako to drugog ne boli, neka boli vas. Budite svijesni

Otvor škola.

Danas su otvorene pučke i građanske škole, a do par dana otvorit će se i obe gimnazije, na kojima se već obavljaju upisi i prijamni ispiti. Učiteljska škola otvorit će se kasnije, jer još nije sasvim uređena zgrada.

Grad već vrvi od daka. Gdjejed se kreneš, samo nestašna. vesela i bezbrižna mladost. Svaki ih vlak, svaki parobrod dovozi. Ima ih toliko, da će Šibenik jedva moći da ih sve primi kraj silne oskudice stanova, koja vlada.

Dučani su oživjeli, ako i nema onog velikog posla kao drugih godina. Mladost troši, dok ima, a da ne računa, kako se teško novac zarađuje. Roditelji, da djecu udobrovolje, kupuju im višeput i ono, što im ne treba. Takva je već slabost ljudska.

Tko će učiniti najsajniji posao s mladeži, to su kinematografi. Oni će za skupe novce pružiti mladeži otrov, koji će im i dušu i srce otrovati. Nadali smo se, da će politička vlast uvažiti opravdanu želju mjesnog školskog vijeća i upravitelje svih pučkih škola, te redarstveno zabraniti mladeži polazak kinematografa. No od toga, kako vidimo, nema ništa.

Apelirati na upraviteljstvo gimnazija izlišno je, jer nam je poznato, da se gosp. upravitelj ne obazire na ovakove „sitnice“. On uopće ne razbija puno glave zbog odgoja mladeži, jer on ima puno prećeg i važnijeg posla. On je sve prije, nego upravitelj gimnazije. Apeliramo na gg. profesore, da svaki u svom djelokrugu učini, što se učiniti može, da se mladež odbije od štetnog utjecaja kinematografa i ulice; da se mladež ne raskalaši.

Neka mladosti dolično veselja i slobode, ali ne da se nesmetano vuče do kasno doba noći po tamnim ulicama grada, svirkom i vikom smetajući noćni mir građana, zadirkivajući u sve i svakoga. Neka se mladež priljubi uz knjigu i nauku, a ne organizira u tamna politička društva, da služi za paradu ili sljepo oruđe pojedincima, strankama ili režimu.

Ovo smo suatrali dužnim naglasiti pri otvoru naših škola.

i ne dozvolite, da vam se od bahatog tudinca dobaci ona do kosti uvredljiva: Un' morlacco di più, un' morlacco di meno.

Ovaj žalosni događaj, neka bude očitim dokazom našim radnicima, da se ne trebaju više uzdati nimalo niti u tudince poslodavce niti u vlasti. Radništvo je prepušteno samo sebi. Ono treba da to uvaži i da se prema tome vlada. Danas je jedini spas radnicima u dobroj jakoj organizaciji. Ona se jedina može oprijeti radničkim krvopijama i osigurati mu bolji život. Tješimo se, što se naše radništvo već počelo osvješćivati i udarilo pravim putem. Danas je ono dobrim dijelom već organizirano u dobroj i solidnoj radničkoj organizaciji: Jugoslavenskom Strukovnom Savezu. J. S. S. je za kratko vrijeme pokazao lijepe uspjehe svoga rada. Kad jednom i ostalo dalmatinsko radništvo, te i ono stupi u redove ove organizacije, u kojoj se nalazi već brojno radništvo Slovenije, Hrvatske, Slavonije, Bosne i Hercegovine, onda će istom moći da dolično se opie svojim krvopijama i isposluje sebi doličnu nagradu za rad, a time i pristojno življenje.

Strašna smrt.

Ježera, 14. rujna.

11. tek. mj, oko 7 sati uvečer zaglavio je Jakov Bračanov pk. Nikole, prozvan „Janjac“, uplivna osoba u mjestu kao vođa nacionalne omladine, desna ruka sadašnjeg glavara i opć. upravitelja Dušana Gelpi-a, a od ruke svoga do nedavno političkog sumišljenika Ive Milina Antina.

Već su oni dan prije u noći došli do sukoba pred vratima kuće istog Ive Milina pri moru. Početak je bio, i ako neznan, sa strane Jakova Bračanova, koji je lupnuo pseto i u vrata Ive Milina, a ovaj se digao iz kreveta, porječkao se s Jakovom, uzeo batinu, te ga nemilo udario po ledima. Uto priskoči i otac Ivin s nožem u ruci, a Jakov mu istrgne držak od noža, pa se vrati ranjen svojoj kući, da se svojski oborūža. Za čas opet stigne Jakov, pa će po svoju vještačku kamenjem u prozore i u vrata svoga protivnika. Svijet se uznemirio od toga lupanja i pucatanja.

Sutradan Jakov, svijestan svoje nevini i miroljubivosti, inace najpogibljniji stvar u mjestu, upravo zlikovac, otide k žandarima, a Ivo na ribolov. Žandari dođu, istražuju i otpočinu u kući rondaša Lovreškova Josē, gdje im se opet Jakov pridruži i pošovi im događaj uz prijetnju, da će svoga suparnika ubiti. Kad uvečer ete Ive Milina s ribanja, utruđenog, okupanog od morskih valova i ogladnjelog, a Jakov će mu iz daljega: „Deder Miliču (tako ga zovu), hajde da se sada bjeđamo!“ Ovaj poput bijesnog lava skoči, dotrči k njemu i dvaput ga udari vrlo debelom batinom tako jako, da se Jakov mrtav srušio na zemlju, komu o pojasu nadoše vojnički bod-ž. Oba su oženjeni sa dvoje djece.

Na mig duševnog i mudrog glavarava Jere B. rešića i na temelju izvješća njegovih pobočnika otprištaše žandari neke pravredne ljude, koje osvadiše kao skrivce, što više: proizvođačtelje umorstva. Po selu se javno govori: „Mrtav je tko njega ili koga on ubiti!“

Naši dopisi.

Primošten, 14. rujna.
Eksploatacija mramora. Dne 10. tek. mj. došli su u ovo selo gosp. dr. Filip Marušić, zakupnik rudnika, a s njime neprijazni gost Primoštenaca dr. Jure Jurin, odvjetnik u Šibeniku, da tobože u ime seljana zagaravaju, da se sklopi ugovor sa zakupnikom u svrhu eksploatacije mramora uz nizernu cijenu od 1200 kr. godišnjih na korist sela i po 4 kr. na svaki 1 m² i to na 25 godina. Seljani na ovo nijesu pristali, jer im je bila prozirna namjera gosp. odvjetnika, koji, mjesto kao njihov mješćanin, da se zauzme za korist sela, nastojao je i jedne seljane iskoristiti. Nastojao je u oči telalenje po stanovima nekog Šimuna Pivca i njegovih sinova te dalje rodbine gosp. odvjetnika. Neki zlobni jezici opet vele, da je htio gosp. odvjetnik za par hiljada kruna od općine kupiti neke čestice, gdje bi se morao vaditi mramor, a on prodati zakupniku za više hiljada kruna. Iza ovog neuspjeha, vele, da se je g. doktor zaprijetio seljanima i upozorio ih da su sad oni t. j. demokrate na vladi. Mudar je on, ali ni seljani nisu budale.

Rekviriranje uljarne. Govorka se po selu, da je stanbeni ured u Šibeniku rekvirirao Bratsku kuću-uljarnu za pogračnu četu. Ako glasine odgovaraju istini, teško će biti po pučanstvo. U selu nema nikakvih makina za ulje izim krkovne, zato predviđati je veliko nezadovoljstvo a moglo bi doći do težkih posljedica. Da se govome izbjegne molimo nadležne vlasti, da na vrijeme svemu zlu predusretnu. Videant consules!

Požar u selu. U noći 13. i 14. ov. mjeseca zadesila je Juru Zubana pk. Mate velika nesreća. Izgorjela mu je cijela kuća, a s njom i čitava imovina, tako da je jadtik ostao na putu sa ženom i četvero djece. Šteta se cijeni na 20-30 hiljada dinara. Jadtik je primoran da na dozvolu vlasti sahluplje milostinju po mjestu i okolici, pa bi bilo potrebno da mu u ovoj teškoj nevolji svi prema svojem stanju priteku u pomoć.

Murter, 20. rujna.
 Poslije "sjajnog" dočeka g. ministra vera naši demokrati i orjunaši, opojeni slavom, na Malu Gospu izazvaše smutnju. Žandari, koji su bili u patroli, mjesto da uapše prave krivce, uapsiše ni kriva ni dužna Turčinov Matu pk. Stipe i sina mu Antu. Tog dana "orjunaši" bođežem u ruci između mirnih seljana viču: "Mi smo vaš Bog!"

Seljani, uzrujani zbog nepravednog postupka žandarske patrole, bez dogovora — njih 150 — pod barjakom putuju u Tijesno, da interveniraju kod vlasti, da nevinim budu ispitani i pušteni. Na putu ih susreća revna žandarska patrola, obaviještena od "čistih i pravih" Jugoslavena i po austrijskoj metodi, dok masa pjeva "Lijepu našu" apsi Pleslić Izidora, stud. medicine i njegovog kolegu Šikić Valentina, stud. trgovine. Kad su žandari napili Pleslića, žandarski poštovođa Matić kao prodano roblje bez milosrđa ga baci, i on ranjen pade uz zapomaganje. Ovo postupanje se sigurno podudara sa zadnjom naredbom ministra unutrašnjih delat.

Masa, potisnuta u ime zakona, morala se povratiti kući. Seljani uzrujani pitaju, dokle će sve ovo trajati i hoće li se moći sve ove nepravde mirno srušiti do kraja. Vrijeme bi bilo, da zavlađa mir i red te ravnopravnosti. Na ovaj se način ne gradi slobodna i jaka niti naša domovina Jugoslavija.

Gradske vijesti.

Rad oko biračkih spiskova.
 Doznajemo, da je okružni sud ponovo odbio da odobri stalne biračke spiskove za skupštinske i oblasne izbore naše slavne šibenske općine. Ipak je zakon o biračkim spiskovima jasan i jednostavan bar u koliko se tiče sastavljanja biračkih spiskova i zajedničkog kazala. U koju svrhu općina sabotira izborni posao?

Okružni sud u Šibeniku izjavio se nenadležnim u poslu odobrenja i riješavanja utoka proti biračkim spiskovima za općinske izbore, navodno stoga, jer je zakon za općinske izbore u Dalmaciji objelodanjen poslije zakona o biračkim spiskovima. Nego općinski izborni zakon za Dalmaciju nije nego druga redakcija slovenačkog zakona, koji je protegnut na Dalmaciju. Odredbe slovenačkog zakona, koji je objelodanjen prije onoga o biračkim spiskovima vrijede za nas. Zakon u novoj redakciji za Dalmaciju nije ni prošao kroz zakonodavni odbor a po svom uvodu nema nego moć deklaracije. Ovaj zakon za Dalmaciju opetuje samo odredbe slovenačkog zakona u novoj redakciji u hrvatskom jeziku, jer je slovenački zakon sastavljen slovenačkim jezikom. Stoga po našem skromnom mišljenju stanovište okružnog suda nije ispravno.

Ovako se međutim izbori zavlače u nedogled. Nije nastao konflikt kompetencije, kako neki misle, jer politička vlast sebi ne prisvaja nadležnost. Sad mislimo treba da prizivni sud izreče svoju. Ako ovaj potvrdi odluku okružnog suda, stvar treba da riješi Vrhovni sud čija će biti odlučna. No to može ići na dugo na veliku štetu sređenja naših nesretnih općinskih prilika.

† **Robert Žarković** u cvijetu mladosti preminuo je 11. ov. mj. u Pioneta di Sortenna u Italiji iza duge borbe sa nemilom smrću. Svečane zadušnice za upokoj duše milog pokojnika bit će u ponedjeljak 18. ov. mj. u crkvi sv. Frane. Vječni mu pokoj! Ucviljenoj obitelji naše saučestuje.

Upraviteljstvo kr. učiteljske škole javlja nam, da uređuje u "Državnom Domu" ujutro od 9-12 sati, a popodne od 4-6. Zanimanci tu mogu dobiti sve potrebite informacije, kao i prijaviti za upis. Dan otvora i ostalo priopćit će se naknadno.

Novi nemili slučaj ubijstva.
 Dva dana kasnije iza nesretnog slučaja ubijstva Ante Martinovića, koji je 12 sati poslije uboda usprkos uspjele liječničke pomoći podlegao uslijed već izlivenog sadržaja iz probodenog želuca, dogodio se drugi slučaj u Vodicama, gdje je Martin Frin u noći 8. ov. mj. u prepirci pri vinu ubo nožem u drob mladica Vicka Čupina. Bio je odmah ladom doveden u bolnicu, gdje mu je pružena operativna pomoć. Nade je, da će ozdraviti.

† **Milan Bujas pok. Jose** preminuo je prekičue okrijepljen sv. Otajstvima u dobi od 42 god. Pokojnik je bio čovjek, čestita značaja i uzoran otac obitelji. Ostavlja iza sebe ženu

i troje djece. Njime gubimo jednog dobrog prijatelja. Počivao u miru! Ožalošćenju obitelji, a naročito bratu pokojnika našem vrijednom pristaši Martinu Bujasu, iskreno saučestuje.

Red pokušaja "Filharmoničkog društva". Obznanjaju se izvršujući članovi F. D. da redoviti pokušaji započnuju ovim redom: *Subota* 16./9. ženski zbor u 6^{1/2} sati večeri, muški zbor u 8 sati večeri. *Nedelja* 17./9. orhestrar u 10 sati ujutro. Pokušaji se obdržavaju u novim društvenim prostorijama (ulica Sv. Frane). - Uprava.

U fond našega lista darovao je g. don Mate Berač, župnik Zatonu, din. 10, da počasti uspomenu Antuna Montane, i din. 10, da počasti uspomenu Melka Rajevića. - Uprava hamo zahvaljuje.

Jug. akad. Klub u Šibeniku primio je prigodom imendana g. Marija Lušića od bratovštine fra Andrije Kačića Miošića dinara 167-50. - Uprava se darovateljima najljepše zahvaljuje.

Priposlano. *)

G. Dru Avellini-u

Mjesto.

Prigodom posljednjeg koncerta, što ga je priredio Jug. akad. klub za siromašne dake Praga i Beča, Vi ste se ponijeli tako neevropski, da ni priredivači ni itko drugi iz publike nije mogao da Vam istim načinom uzvratu, a da se ne spusti na Vaš nivô. t. j. na nivô običnog uličnjaka, što nije nitko htio.

Žalim, što Vas moram u prvom redu upozoriti, da onakav način protestovanja nije uobičajen u ci vilizovanom svijetu, te da čovjek ne treba biti dvostruki doktor, e da se onako ponaša. To može da učini i svaka najobičnija budala.

Upadno je pak, da ste se onom prilikom baš Vi najviše bunili, i to na koncertu, koji se daje u korist "Zadruga akad. iz Dalm. u Pragu", čiji ste predsjednik i Vi sami bili. Iz tog Vašeg ponašanja mogu da zaključim, da Vas niti onda kao predsjednika zadruga, a niti inače kao studenta, u Vašem radu nijesu vodili nikakvi altruistički motivi, nego baš obratno, što mi potvrđuju i Vaši mladi kolege, kod kojih nijeste ostavili baš najugodajnu uspomenu.

Ako Vam je moguće bilo u interesu, da pokvarite onu zabavu, to ste mogli prepuštiti nekome glupljemu od sebe (ako ih je bilo) ili kome zelenišu, jer inače ne mogu da protumačim, kako može kulturan čovjek iz uvjerenja ustajati protiv pjevanja u originalnom tekstu i za svoju obranu uzimati Gundulića.

Izgleda onda, da Vi odobravate i da se istovjetujete s onim mulcem koji je zamazao spomen-ploču N. Tommasea, i ako je Tommaseo bio veći Jugoslaven nego onaj mulac i nego Vi.

Ako ste htjeli da na onakav način pokažete svoj patriotizam, onda imate jako slabo razvijen dar izbora, jer ono niti je način, niti je mjesto, a najmanje ste se pak trebali pokazivati pred onima, koji su moguće

*) Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne odgovara.

mного bolji patriote od Vas. No ako baš nijeste mogli uzdržati u sebi sveti zar svog patriotizma, to ste ga mogli najblagotvornije upotrebiti u svojoj najbližjoj okolini, koja Vam je odobravalala, a koja ni dandanas kod kuće ne govori jugoslavenski; ili ako se Vi ne bavite takvim tricama, mogu Vas upozoriti, da je Soča još uvijek jako udaljena od naših granica, a da treća zona još uvijek "osjeća karabinjerski knut".

Moguće ste sebe držali boljim patriotom od g. Karuza zato, jer je bio prisiljen da uči talijanski. Nastojacu da Vam dokažem obratno, jer je i sam g. Karuza to dokazao svojim djelovanjem. On je g. 1919. vrludao 3 mjeseca Jugoslavijom i — gladovao, ali nije ni u Zagrebu ni u Beogradu našao nikoga, koji bi iškolao njegov inače lijepi glas. Ali je zato našao u inozemstvu. Drugi bi bio moguće i ostao u inozemstvu, no on se vratio u Jugoslaviju, da doprinese svoj obol jugoslavenskoj kulturi. I baš Vi imate najmanje prava, da ga napadate, jer Vi nijeste niti za jedno zрно obogatili našu kulturu, koja je kod nas još na dosta niskom stupnju i koju treba da mi svi nastojimo podignuti, ali ne onako nekulturnim ispadima, kao što to Vi običavate nego solidnim radom i s razumijevanjem.

Zar ćemo mi osuđivati pojedince, kad je čitav naš narod bio, a i sad je još upućen, da prima kulturu od stranih naroda? Ili držite moguće Vi sebe krivim, što ste bili prisiljeni da idete studirati u inozemstvo?

Krivi ste jedino u toliko, što tamo nijeste mnogo naučili. Da ste se više bavili naukom i češće pohađali kazalište, bili biste naučili, da je kod muzike tekst sporedna stvar, te ne biste tada ostavili kod čitave publike smiješnu uspomenu na se, kao što jeste, kad ste oduševljeno pljeskali Puccini-voj romanci iz "Fanciulla del West", a odmah zatim ste stali da se balkanski derete protiv "Tosche" istog auktora. Ne sutor ultra credidam!

Izvrničete, što Vam dajem toliko važnosti, ali, kako ćete i sami opaziti, to ne činim toliko radi Vas, nego radi obaviještenja publike.

Bakašun Franjo.

Kupuje se mali, fini šparhet po mogućnosti novl.

Obratiti se na upravu lista.

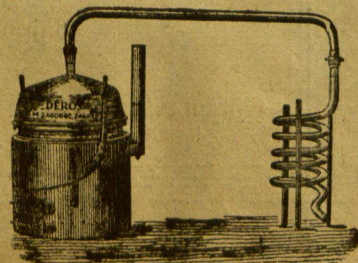
STRANGE, ULARE

i svu ostalu užarsku robu prodajem uz vrlo jeftine cijene

H. WEINER

VUKOVAR, Preradovičeva ulica.

Tražite cijjenike!

"Deroy"

najusavršeniji sistem

kotlova za pečenje raktije

u svakoj količini izradjuje i stalno na skladištu ima

MILOŠ ZAGORAC, kotlar
 ZAGREB, Ilica 170.

